

4.2.2 สัญญาจ้าง

สัญญาจ้างเป็นการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ดังที่มาตรา 702 บัญญัติว่า “อันว่าจ้างนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้จ้าง เอทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้าง เอทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้าง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จ้างก่อนเจ้าหนี้สามัญมิพักต้องพิจารณาว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะได้โอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือหาไม่” จากบทนิยามจึงอาจแยกพิจารณาความหมายของสัญญาจำประกันเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

(4.2.2.1) หนี้ประชน

สัญญาจ้างนั้น ถือเป็นสัญญาอุปกรณ์เช่นเดียวกับสัญญาจำประกัน ดังนั้นจึงต้องมีหนี้ประชนระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ก่อน จึงจะสามารถตกลงสัญญาอุปกรณ์ เพื่อประกันการชำระหนี้ประชนนั้นได้ นอกจากนี้ มาตรา 707 ยังได้บัญญัติให้อนุโลม บทบัญญัติมาตรา 681 ว่าด้วยจำประกันมาบังคับใช้กับการจ้างได้ตามสมควร ดังนั้น หนี้ประชนระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ในสัญญาจ้างจึงต้องเป็นหนี้ที่สมบูรณ์เช่นเดียวกับกรณีสัญญาจำประกัน หากหนี้ประชนที่ไม่สมบูรณ์ หรือเป็นโมฆะเสียเปล่าเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งแล้ว กรณีย่อมไม่อาจมีจ้างได้ เช่น สัญญาจ้างที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นประกันจำนวนดอกเบียค้างชำระตามสัญญาจ้างครั้งแรกซึ่งเป็นดอกเบียที่เจ้าหนี้เรียกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตราฯ มาตรา 3(ก) ข้อกำหนดเรียกดอกเบียดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะ ผู้จ้างหาต้องรับผิดชอบตามสัญญาจ้างต่อเจ้าหนี้ไม่ เป็นต้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 9091/2538 ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินมี น.ส.3 ก ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 31 การที่โจทก์จำเลยทำสัญญาจะซื้อจะขายเพื่อโอนที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยภายในเวลาห้ามโอนเป็นการกระทำนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามที่ชัดแจ้งโดยกม.สัญญาจะซื้อจะขายตกเป็นโมฆะ แม้ต่อมาจะมีกม.ยกเลิกความในมาตรา 31 ป.ที่ดิน มิให้ใช้บังคับกับที่ดินในกรณีเช่นคดีนี้ก็ตาม ก็ไม่ทำให้นิติกรรมที่เป็นโมฆะแล้วนั้นกลับสมบูรณ์ขึ้นได้ ดังนั้น เมื่อสัญญาจะซื้อจะขายตกเป็นโมฆะ สัญญาจ้างเพื่อประกันหนี้ตามสัญญาจะซื้อจะขายจึงไม่อาจบังคับได้ เพราะสัญญาจ้างจะมีได้เฉพาะหนี้อันสมบูรณ์ตามมาตรา 701 ประกอบด้วยมาตรา 681 ดังนี้ จึงไม่อาจบังคับตามสัญญาจะซื้อจะขายและสัญญาจ้างได้

นอกจากนี้ หนี้จำนองจึงต้องอยู่ในกรอบของหนี้ประชาชน ถ้าหนี้ประชาชนไม่ผูกพัน สัญญาจำนองก็ไม่ผูกพันไปด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ 906/2536 การจำนองเพื่อประกันหนี้ แม้จะจดทะเบียนจำนองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยชอบ แต่เมื่อไม่มีมูลหนี้ที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบต่อผู้รับจำนอง ผู้จำนองก็มีสิทธิขอให้ผู้รับจำนองจดทะเบียนปลดจำนอง

คำพิพากษาฎีกาที่ 7351/2537 มาตรา 707 บัญญัติว่าบทบัญญัติมาตรา 681 วรรคสองให้หนี้ในอนาคตก็ประกันได้ นอกจากนี้ในสัญญาจำนองได้ระบุว่าจำนองประกันเงินกู้ที่มีอยู่แล้วในขณะนี้ หรือจะมีขึ้นต่อไปภายหน้าอันพึงมีต่อ โจทก์ ดังนั้น แม้สัญญาจะทำภายหลังสัญญาจำนอง สัญญาจำนองก็มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 3429/2542 และคำพิพากษาฎีกาที่ 598/2544 ก็พิพากษาในทำนองเดียวกัน)

(4.2.2.2) บุคคลที่อาจเป็นผู้จำนอง

ผู้จำนองอาจเป็นตัวลูกหนี้เองหรือเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ เนื่องจากมาตรา 709 ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า “บุคคลคนหนึ่งจะจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระก็ให้ทำได้” โดยถ้าลูกหนี้เอาทรัพย์สินไปจำนองก็เป็นการจำนองประกันหนี้ตนเอง เช่น ก. เป็นหนี้ ข. ก. จดทะเบียนจำนองที่ดินของตนเป็นประกันหนี้ไว้ แต่ถ้าบุคคลภายนอกเอาทรัพย์สินไปจำนองประกัน เรียกว่าเป็นการจำนองประกันหนี้ที่บุคคลอื่นต้องชำระ เช่น ก. เป็นหนี้ ข. ค. เอาที่ดิน 1 แปลงจดทะเบียนจำนองกับ ข. เป็นประกันหนี้ของ ก. เป็นต้น

ดังนั้น ผู้มีสิทธินำทรัพย์สินไปจำนองคือ (1) ต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จำนอง และ (2) เป็นเจ้าของในขณะที่จำนอง ทั้งนี้ ให้นำไปถึงผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตลอดจนเจ้าของทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์สินติดกับที่ดินด้วย ใครคนอื่นจะจำนองไม่ได้เพราะเจ้าของเท่านั้นที่มีอำนาจจำหน่ายและทำให้กรรมสิทธิ์หลุดมือได้ตามมาตรา 1336 เช่น กรณีมีผู้ทุจริตปลอมหนังสือ(ใบมอบฉันทะ) เอาโฉนดที่ดินของเขาไปจำนองไว้กับผู้ซื้อ โดยเจ้าของมิได้ประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด ดังนี้ ย่อมถือว่าผู้รับจำนองไม่ได้ทรัพย์สินแต่อย่างใดในที่ดินนั้น จะยกมาตรา 1299 มาอ้างอิงไม่ได้ เจ้าของที่ดินมีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมจำนอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 1315/2493)

ถ้าผู้จำนองมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของในภายหลัง เช่น การเข้าซื้อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เข้าซื้อนั้นยังไม่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เข้าซื้อในขณะที่จำนอง จึงไม่อาจจำนองได้

แม้ว่าตามสัญญาเช่าซื้อนั้นเมื่อต่อมาได้ส่งเงินครบถ้วนตามสัญญาแล้วก็ตาม ก็ถือว่าสัญญาจ้างงอที่ ทำกันนั้นใช้บังคับกันไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 503/2504)

ถ้าผู้จ้างงอเป็นบุคคลอื่นไม่ใช่เจ้าของ การจ้างงอนั้นไม่ผูกพันเจ้าของที่ แท้จริง แม้ผู้รับจ้างงอได้รับจ้างงอไว้โดยสุจริต เสียค่าตอบแทนและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริต ก็ใช้ยันเจ้าของที่แท้จริงไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะถือหลักกม.ทั่วไปที่ว่า “ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน”

คำพิพากษาฎีกาที่ 3430/2536 มีคนร้ายลัก โฉนดที่ดินพิพาทไปจาก ส. ผู้มี ชื่อถือกรรมสิทธิ์แล้วปลอมลายพิมพ์นิ้วมือของ ส. ในหนังสือมอบอำนาจ แล้วใช้หนังสือมอบ อำนาจปลอมนั้นไปจดทะเบียนโอนขายที่ดินต่อกันมาเป็นทอด ๆ เมื่อ ส. ฟ้องขอให้เพิกถอนการจด ทะเบียนโอนทุกทอด ๆ จนในที่สุดศาลฎีกาพิพากษาเพิกถอนการโอน จึงต้องถือว่าที่พิพาทเป็น กรรมสิทธิ์ของ ส. มาโดยตลอด แม้ธนาคารจำเลยรับจ้างงอที่พิพาทจาก น. โดยสุจริตและเสีย ค่าตอบแทนทั้ง ได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริต ก็ยกขึ้นใช้ยัน ส. ซึ่งเป็นเจ้าของที่แท้จริงไม่ได้ เพราะ เป็นการฝ่าฝืน ม.705

คำพิพากษาฎีกาที่ 7149/2538 ผู้จ้างงอไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินจ้างงอหรือ ตัวแทนผู้ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของ การจ้างงอนั้นไม่ผูกพันเจ้าของที่แท้จริง แม้ผู้รับจ้างงอ ได้รับจ้างงอไว้โดยสุจริต เสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนสิทธิ โดยสุจริตก็ตาม

(4.2.2.3) สิทธิและหน้าที่ของผู้จ้างงอและเจ้าหนี้

สิทธิของผู้รับจ้างงอ คือสิทธิในการได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จ้างงอ ก่อนเจ้าหนี้สามัญคนอื่น และหากทรัพย์สินที่จ้างงอโอนไปยังบุคคลอื่น ไม่ว่าจะโอนไปที่ทอดก็ ตาม สิทธิจ้างงอย่อมตกติดตามตัวทรัพย์สินไปด้วย เจ้าหนี้ผู้รับจ้างงอสามารถบังคับจ้างงอเข้ากับ ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับโอนได้ เช่น ก. จ้างงอที่ดินของตนเป็นประกันหนี้เงินกู้ที่ตนเป็น หนี้ต่อ ข. ไว้ เมื่อหนี้เงินกู้ถึงกำหนดชำระ ข. บังคับจ้างงอเข้ากับที่ดินแปลงนี้และนำไปชำระหนี้ ของตนได้ก่อนเจ้าหนี้สามัญของ ก. คนอื่นๆ (ซึ่งสามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามมาตรา 214) และ แม้ว่า ก. จะได้โอนที่ดินแปลงที่ดินติดจ้างงอไว้แล้วไปให้แก่ ค. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เมื่อหนี้ของ ข. ถึงกำหนดชำระ ก. ไม่ชำระหนี้เงินกู้ ข. ก็สามารถบังคับจ้างงอเอาจากที่ดินที่จ้างงอนั้นจาก ค. ได้ ค. จะอ้างว่าไม่รับรู้สิทธิจ้างงอของ ข. ไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะการจ้างงอนั้น ปรากฏในทางทะเบียน

(4.2.2.4) แบบและการทำสัญญา

การจ้างงอเป็นการเอาทรัพย์สิน ไปตราไว้กับผู้รับจ้างงอ โดยทำเป็น หนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 714

ทั้งนี้ การจ้างงานไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่จ้างงานแก่ผู้รับจ้างงาน โดยหากได้ทำตามแบบ คือทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว สัญญาก็เป็นอันสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ผลของการจ้างงานเป็นแต่เพียงทำให้ทรัพย์สินตกเป็นหลักประกันการชำระหนี้เท่านั้น กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จ้างงานนั้นยังเป็นของผู้จ้างงานอยู่ ผู้จ้างงานยังคงมีสิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินประการใดก็ได้ แม้แต่การโอนไปยังบุคคลอื่น โดยสิทธิจ้างงานเป็นสิทธิที่ติดกับตัวทรัพย์สิน แม้ผู้จ้างงานโอนกรรมสิทธิ์ไปแล้ว สิทธิจ้างงานของเจ้าหนี้ผู้รับจ้างงานก็มีได้เสียไป เจ้าหนี้ผู้รับจ้างงานยังสามารถบังคับจ้างงานตัวทรัพย์สินนั้นได้

สัญญาจ้างงานต้องมีบุคคลสองฝ่ายเป็นคู่สัญญาคือผู้จ้างงานและผู้รับจ้างงาน และบุคคลสองฝ่ายได้ลงลายมือชื่อในสัญญา จะลงฝ่ายเดียวไม่ได้ นั่นคือต้องทำเป็นหนังสือหมายความว่าคู่กรณีต้องลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย ถ้าลงลายมือชื่อฝ่ายเดียวใช้ไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1800/2511) การจดจ้างงานมีผลบังคับนับแต่วันที่มีการทำสัญญาและจดทะเบียนจ้างงานกัน มิใช่ นับแต่วันแสดงความจำนงของจดทะเบียนจ้างงาน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1567/2534 และคำพิพากษาฎีกาที่ 2588/2535) กรณีมอบโฉนดที่ดินและใบมอบอำนาจให้ไปจดทะเบียนจ้างงาน ครอบครองที่ดินไม่ได้ จดทะเบียนจ้างงาน การจ้างงานก็ยังไม่เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ เพราะไม่ได้ทำตามแบบที่กม.บังคับไว้ เมื่อผู้รับมอบอำนาจตาย ใบมอบอำนาจย่อมระงับ ผู้รับโฉนดไว้ไม่มีสิทธิยึดโฉนดไว้ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1064/2509)

โดยในสัญญาจ้างงานต้องระบุทรัพย์สิน และจำนวนเงินที่จ้างงาน เหตุผลเพราะทรัพย์สินที่จ้างงานดังกล่าวสามารถนำไปจ้างงานซ้อนตามมาตรา 712 ได้ เพื่อจะให้คนที่รับจ้างงานต่อมาประเมินได้ถูกว่าควรรับจ้างงานในราคาเท่าใดหรือไม่รับจ้างงาน ดังนั้น สัญญาจ้างงานที่ไม่ได้ระบุจำนวนเงินจ้างงานตาม มาตรา 708 เป็นโมฆะ(คำพิพากษาฎีกาที่ 1901/2542 และคำพิพากษาฎีกาที่ 5629/2536)

ส่วนสัญญาจ้างงานกำหนดวงเงินไว้แน่นอนแล้ว แม้จะมีข้อสัญญาต่อท้ายว่า ผู้จ้างงานยอมรับผิดร่วมกับลูกหนี้ในอันที่จะชำระหนี้ทั้งหมดให้ผู้รับจ้างงานโดยสิ้นเชิง ถือว่าเป็นการจ้างงานเพียงวงเงินที่ระบุไว้เท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 1700/2539 ตามสัญญาจ้างงานระบุต้นเงินจ้างงานไว้แจ้งชัดว่า 100,000 บาท ความผูกพันของจำเลยผู้จ้างงานมีต่อโจทก์ผู้รับจ้างงานจึงมีจำนวน 100,000 บาท ดังที่ระบุไว้ แม้จะมีข้อสัญญาต่อท้ายว่าผู้จ้างงานยอมรับผิดร่วมกับลูกหนี้ในอันที่จะชำระหนี้ทั้งหมดให้ผู้รับจ้างงานโดยสิ้นเชิง ก็หาใช่จะแปลความสัญญาว่าผู้จ้างงานจะรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ในอันที่จะชำระหนี้ทั้งหมดโดยไม่จำกัดจำนวนให้โจทก์จนครบถ้วน โดยสิ้นเชิงอีก โสດหนึ่งต่างหากด้วยไม่

มีดังนี้

(4.2.2.5) การสิ้นสุดของสัญญาจ้าง

การสิ้นสุดของสัญญาจ้าง ที่จะทำให้ผู้จ้างหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

(ก) เมื่อหนี้ประชน หรือหนี้ที่ประกัน ระงับสิ้นไปด้วยการชำระหนี้ ปลดหนี้ หักกลบหนี้ แปลงหนี้ใหม่ หนี้เคลื่อนกลืนกัน แต่สัญญาจ้างไม่ระงับสิ้นไป เพราะหนี้ประชนขาดอายุความ เพียงแต่ถ้าหนี้ประชนขาดอายุความ จะทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีเอาจากหนี้ประชนได้ แต่เจ้าหนี้ยังสามารถบังคับเอากับทรัพย์สินที่จ้างงได้ตามสัญญาจ้าง แม้หนี้ประชนขาดอายุความแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการจ้างงนี้ไม่มีอายุความเลย และจ้างงจะติดไปกับตัวทรัพย์สินตลอดเวลา จนกว่าสัญญาจ้างงจะสิ้นสุดลง

(ข) เมื่อผู้รับจ้างปลดจ้างงให้แก่ผู้จ้างง จะต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น การปลดจ้างงทำให้ สัญญาจ้างงจะสิ้นสุดลง ผู้จ้างงจึงหลุดพ้น ถึงแม้ยังมีหนี้ประชนอยู่ก็ตาม แต่ถ้าเจ้าหนี้ปลดหนี้ให้ลูกหนี้ สัญญาจ้างงก็สิ้นสุดลงด้วย เพราะหนี้ประชนระงับสิ้นไปแล้ว

(ค) เมื่อผู้จ้างงหลุดพ้น การหลุดพ้นในที่นี้หมายถึง การหลุดจากภาระจ้างงในกรณีใดก็ได้ กฎหมายไม่ได้จำกัดความเอาไว้ จึงเป็นลักษณะการหลุดพ้นที่กว้าง รวมทั้งการที่หนี้ประชนระงับ และการปลดจ้างงด้วย เช่นอาจจะมีผู้หนึ่งผู้ใดมาชำระหนี้ประชนแทนลูกหนี้ ก็ทำให้จ้างงหลุดพ้นเหมือนกัน

(ง) เมื่อถอนจ้างง การได้ถอนจ้างง คือ การเสนอจำนวนเงินเพื่อชำระหนี้ตามมูลจ้างงทรัพย์สินที่จ้างง และเจ้าหนี้นยอมรับเอาเงินนั้น ไว้แทนทรัพย์สินจ้างง

(จ) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สิน ซึ่งจ้างงไว้ตามคำสั่งของศาล อันเนื่องมาจาก การบังคับเอาจากทรัพย์สินซึ่งจ้างง หรือถอนจ้างง การบังคับจ้างงโดยวิธียึดทรัพย์สินที่จ้างง ออกขายทอดตลาด เมื่อหนี้ประชนถึงกำหนดชำระ ผู้รับจ้างงจะต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อน เพื่อให้ลูกหนี้มาชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนด เมื่อลูกหนี้ได้รับหนังสือบอกกล่าวแล้วไม่ชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนด ผู้รับจ้างงจึงจะฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับจ้างง

ขอให้ศาลยึดทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้

(ฉ) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด เป็นการบังคับจำนองโดยวิธีเอาทรัพย์ซึ่งจำนองเป็นประกันหนี้ เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนอง โดยไม่มีการขายทอดตลาด วิธีการบังคับ คือ เมื่อหนี้ประธานถึงกำหนดชำระ ผู้รับจำนองได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ ให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายในกำหนด แต่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนองฟ้องคดีต่อศาล ขอเอาทรัพย์ที่จำนองเป็นกรรมสิทธิ์ของตน โดยไม่ต้องขายทอดตลาด แต่ผู้รับจำนองจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า (1) ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้ว เป็นเวลาถึง 5 ปี (2) ผู้จำนอง มิได้แสดงให้เห็นที่ชัดเจนแก่ศาลว่า ราคาทรัพย์สินที่จำนองนั้น มีราคาท่วมมูลจำนองที่ประกัน หนี้เงินอันค้างชำระ(ผู้จำนองจะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์) และ(3) ทรัพย์สินซึ่งจำนอง ยังมีบุริมสิทธิอื่นอีกหรือไม่ มีการจำนองลำดับอื่นอีกหรือไม่ ซึ่ง ได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้เอง

4.2.3 สัญญาจำนำ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747 ได้บัญญัติความหมายของสัญญาจำนำว่า “อันว่าจำนำนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนำ ส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนำ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้” จากบทนิยามจึงอาจแยกพิจารณาความหมายของสัญญาค้ำประกันเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

(4.2.3.1) ลักษณะของสัญญาจำนำ

สัญญาจำนำเป็นการประกันหนี้ด้วยทรัพย์ประเภทหนึ่ง ทำนองเดียวกับสัญญาจำนอง แต่เป็นกรณีที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนำ ส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่งหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนำ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ โดยหากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนำย่อมสามารถบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินที่จำนำได้

(4.2.3.2) บุคคลผู้อาจเป็นผู้จำนำ

การจำนำอาจเป็นการที่ลูกหนี้จำนำประกันหนี้ตนเอง หรือเป็นการที่บุคคลภายนอกจำนำประกันหนี้ที่บุคคลอื่นต้องชำระก็ได้

ตัวอย่างเช่น ก. กู้เงิน ข. 30,000 บาท ก. มอบสร้อยคอทองคำ 1 เส้นไว้ให้แก่ ข. เป็นจำนำ ดังนี้ เป็นการจำนำประกันหนี้ของตนเอง แต่หากมี ค. นำแหวนเพชร 1 วง มอบให้เจ้าหนี้เป็นประกันการชำระหนี้ของ ก. เช่นนี้ถือว่า ค. จำนำประกันหนี้ที่บุคคลอื่นต้องชำระ ซึ่งก็อาจกระทำได้เช่นกัน

ทั้งนี้ เนื่องจากการจํานำมีผลให้ผู้รับจํานำบังคับเอาทรัพย์สินที่จํานำออกขายทอดตลาดได้ ผู้จํานำจึงต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ในบทบัญญัติเรื่องจํานำไม่ได้บัญญัติให้ผู้จํานำต้องเป็นเจ้าของ แต่โดยหลักของการประกันหนี้แล้วเจ้าหนี้มີสิทธิบังคับเอาจากหลักประกันได้โดยตรง หากผู้จํานำมิใช่เจ้าของนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาจํานำประกันหนี้ เจ้าของที่แท้จริงย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนได้ตามหลักกรรมสิทธิ์ ผู้จํานำจึงต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จํานำนี้ เช่นเดียวกับกรณีสัญญาจํานอง อย่างไรก็ตาม ถ้าเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงมีส่วนรู้เห็นยินยอมด้วยในการจํานำหรือมีพฤติการณ์ในทำนองเชิดบุคคลอื่นไปกระทำการจํานำทรัพย์สินแทนเจ้าของ จนบุคคลภายนอกผู้รับจํานำหลงเชื่อว่าเป็นเจ้าของแล้ว เจ้าของที่แท้จริงจะเอาทรัพย์สินที่จํานำคืนโดยไม่ไถ่หรือไม่ชำระหนี้ก่อนไม่ได้

ศาลฎีกาเคยพิพากษาในเรื่องนี้ไว้ว่าเจ้าของรถจักรยานยนต์เอารถไปฝากผู้อื่นขายปล่อยให้ผู้รับฝากแสดงออกเหมือนเป็นสินค้าของเขา และเอารถไปจํานำไว้กับบุคคลภายนอกผู้สุจริต ผู้ฝากจะเอารถคืนโดยไม่ไถ่ถอนจํานำไม่ได้ หรือโจทก์มอบรถยนต์ของโจทก์พร้อมด้วยทะเบียนรถและใบโอนรถซึ่งมีลายมือชื่อโจทก์ในช่องผู้โอนให้ ส.นำไปขายผู้อื่นแล้ว ส.นำรถยนต์ไปจํานำไว้กับจำเลยผู้ซึ่งรับจํานำไว้โดยสุจริต การกระทำของโจทก์ถือได้ว่าเป็นการเชิดให้ ส. ให้เป็นตัวแทนของโจทก์ ฉะนั้น โจทก์จะติดตามรถยนต์คืนโดยไม่ไถ่ถอนการจํานำก่อนหาได้ไม่ จำเลยมีสิทธิยึดรถยนต์ไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้จนครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม กรณีจํานำกับโรงรับจํานำ จะมีบทบัญญัติไว้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะตามพระราชบัญญัติโรงรับจํานำ พ.ศ.2505 มาตรา 24 ซึ่งแม้ผู้จํานำจะมีใช่เจ้าของทรัพย์สินนั้นโรงรับจํานำก็ยังคงได้รับความคุ้มครองคือให้เจ้าของทรัพย์สินไถ่ถอนจํานำถอนก่อนจึงจะเอาทรัพย์สินไปได้ (ดูมาตรา 757) ซึ่งในส่วนนี้ของโรงรับจํานำจะไปกล่าวในหัวข้อข้อเรื่องการจํานำกับโรงรับจํานำ

(4.2.3.3) สิทธิและหน้าที่ของผู้จํานำและเจ้าหนี้

ผู้รับจํานำมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จํานำก่อนเจ้าหนี้อื่นๆ คนอื่นรวมทั้งเจ้าหนี้ผู้ทรงบุริมสิทธิบางรายด้วย

มาตรา 282 บัญญัติว่า “เมื่อมีบุริมสิทธิแย้งกับสิทธิจํานำสังหาริมทรัพย์ ท่านว่าผู้รับจํานำย่อมมีสิทธิเป็นอย่างเดียวกันกับผู้ทรงบุริมสิทธิในลำดับที่หนึ่งดังที่เรียงไว้ในมาตรา 278 นั้น” ซึ่งจะเห็นได้ว่า สิทธิของเจ้าหนี้ผู้รับจํานำอยู่ในฐานะเดียวกันกับผู้ทรงบุริมสิทธิลำดับที่หนึ่ง คือบุริมสิทธิในมูลเช่าสังหาริมทรัพย์พักอาศัยในโรงแรม และรับขน จึงย่อมเป็นที่

แน่นอนว่า ผู้ทรงสิทธิจํานำจะต้องได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินจํานำก่อนเจ้าหนี้สามัญคนอื่น รวมทั้งก่อนผู้ทรงบูรณสิทธิในลำดับอื่น นอกจากที่กล่าวไว้แล้วด้วย

(4.2.3.4) แบบและการทำสัญญา

การจํานำทำโดยการส่งมอบทรัพย์สินจํานำไว้แก่เจ้าหนี้คือผู้รับจํานำ ถ้าไม่มีการส่งมอบย่อมไม่สมบูรณ์เป็นการจํานำ เจ้าหนี้ผู้รับจํานำต้องยึดถือครองทรัพย์สิน การมอบโฉนด หรือมอบในทะเบียนเรือ หรือมอบใบของคลังสินค้าไว้ ยังไม่ถือเป็นการจํานำที่ดินตามโฉนด หรือเรือ หรือสินค้าตามใบรับของนั้น

การส่งมอบทรัพย์สินเป็นจํานำ โดยปกติส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้ และต้องเป็นการส่งมอบที่มีวัตถุประสงค์เป็นการประกันหนี้ ส่วนวิธีการส่งมอบอาจเป็นการส่งมอบโดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายก็ได้ กล่าวคือ มีการกระทำด้วยวิธีการใดๆ ให้ทรัพย์สินจํานำนั้นอยู่ในครอบครองของเจ้าหนี้ผู้รับจํานำ เช่น จํานำเครื่องเพชรที่เก็บไว้ที่ตู้นิรภัย อาจส่งมอบด้วยการมอบกุญแจตู้นิรภัยให้ก็ได้

ในบางกรณี การส่งมอบทรัพย์สินจํานำอาจส่งมอบให้แก่บุคคลภายนอกผู้มีอำนาจรับมอบทรัพย์สินที่จํานำนั้นแทนเจ้าหนี้ก็ได้ เช่น คู่สัญญาอาจจะตกลงกันให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สินที่จํานำ ตามมาตรา 749 การส่งมอบให้แก่ผู้เก็บรักษาตามที่ได้มีการตกลงกันไว้ ก็ถือเป็นการส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้แล้ว อย่างไรก็ตาม การตกลงให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษา นี้บุคคลภายนอกนั้นต้องไม่ใช่ตัวผู้จํานำเอง เพราะมาตรา 769 บัญญัติว่าจํานำจะระงับเมื่อผู้รับจํานำยอมให้ทรัพย์สินจํานำกลับคืนไปสู่ครอบครองของผู้จํานำ การทำสัญญาจํานำโดยระบุในสัญญาให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษา แต่ให้ลูกหนี้ผู้จํานำสามารถนำทรัพย์สินจํานำไปใช้ประโยชน์ได้ และระบุในสัญญาว่าไม่ให้ถือว่าเป็นการที่ทรัพย์สินจํานำกลับคืนไปสู่การครอบครองของจํานำนั้น ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา เห็นว่าข้อสัญญาที่เขียนเช่นนี้เป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เนื่องจาก ตามหลักการตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 171 แล้วนั้น กฎหมายให้ตีความการแสดงเจตนาโดยให้มุ่งถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร เมื่อในกรณีนี้เจตนาที่แท้จริงของลูกหนี้ คือความต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินจํานำ การที่ผู้รับจํานำยอมให้ลูกหนี้เข้าใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินจํานำ จึงถือว่าทรัพย์สินจํานำกลับคืนสู่ครอบครองของผู้จํานำตาม 769(2) แล้ว สิทธิจํานำจึงระงับ

(4.2.3.5) การสิ้นสุดของสัญญาจํานำ

(ก) เมื่อเมื่อหนี้ซึ่งจํานำเป็นประกันอยู่นั้นระงับสิ้นไปเพราะเหตุใดๆอัน

มิใช่อายุความ

ข้อนี้บัญญัติเหมือนเรื่องความระงับของสัญญาจ้างอง มาตรา 744(1) คือ เมื่อหนี้ประธานระงับไปแล้วจำนำซึ่งเป็นหนี้อุปสรรคก็ย่อมระงับไปด้วย ส่วนหนี้ที่ขาดอายุความ นั้นหนี้ไม่ระงับไป เป็นแต่เพียงลูกหนี้อาจยกขึ้นเป็นมุลยกฟ้องได้ ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 193/10 และ มาตรา 193/29 แต่การที่จะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินที่จำนำมิใช่เป็นการบังคับตามสิทธิเรียกร้อง เจ้าหนี้ยังคงยึดถือทรัพย์สินที่จำนำอยู่เป็นทรัพย์สินสิทธิของเจ้าหนี้ กฎหมายจึงไม่บัญญัติให้จำนำระงับไป ด้วยตาม มาตรา 193/27 บัญญัติว่า “ผู้รับจ้างอง ผู้รับจำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง หรือผู้ทรงบุริมสิทธิ เหนือทรัพย์สินของลูกหนี้คนอื่นคนใดยึดถือไว้ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรือที่ได้ยึดถือไว้ แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธิ นั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย้อนหลังเกินห้าปีไปไม่ได้” ดังนั้นผู้รับจำนำซึ่งยังคงยึดทรัพย์สินที่ จำนำไว้ก็ใช้สิทธิบังคับจำนำได้ แต่จะคิดดอกเบี้ยที่ค้างชำระเกินกว่า 5 ปีไม่ได้ และถ้าบังคับจำนำ แล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ผู้รับจำนำจะฟ้องเรียกร้องอย่างเจ้าหนี้สามัญในหนี้ส่วนที่ขาดนั้น ลูกหนี้ บอกปิดได้ว่าหนี้ขาดอายุความแล้ว

(ข) เมื่อผู้รับจำนำยอมให้ทรัพย์สินจำนำกลับคืนสู่ความครอบครองของผู้
จำนำ

การครอบครองถือเป็นสาระสำคัญของสิทธิจำนำ ดังนั้นถ้าผู้รับจำนำได้ ปลดทรัพย์สินจำนำไปอยู่ในความครอบครองของผู้จำนำอีก แม้เป็นเวลาชั่วคราว จำนำก็ระงับใน ระหว่างนั้น เช่น ถ้า ก จำนำแหวนกับ ข ถ้าต่อมา ก มาเยี่ยมแหวนไปในงานสังคม แม้เป็นการชั่วคราว ก็ตาม ถ้า ข คืนให้ จำนำเป็นอันระงับไปในระหว่างนั้น และถ้าต่อมา ก นำแหวนมาคืน ข จำนำก็ เกิดขึ้นใหม่ ทรัพย์สินจำนำคืนไปสู่ความครอบครองของผู้รับจำนำนั้นต้องหมายความว่าโดยที่ผู้รับ จำนำสมัครใจยินยอม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5603/2544 การจำนำเครื่องจักรโดยคู่สัญญาจำนำ ตกกลงให้ ข. กรรมการของลูกหนี้เป็นผู้รักษาทรัพย์สินจำนำและลูกหนี้เป็นผู้ใช้ประโยชน์จาก ทรัพย์สินจำนำในการประกอบธุรกิจของตน โดยตลอด ซึ่งเครื่องจักรนั้นผู้จำนำส่งซื้อมาจาก ต่างประเทศเพื่อผลิตสินค้าออกจำหน่ายสร้างรายได้และนำเงินชำระคืนแก่ผู้รับจำนำ แสดงให้เห็น เจตนาของลูกหนี้ที่ต้องการใช้เครื่องจักรนำมาผลิตสินค้าเพื่อประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว แม้สัญญา จำนำจะมีข้อตกลงว่า แม้ผู้จำนำจะได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเครื่องจักรที่จำนำก็ไม่ถือว่า เครื่องจักรกลับคืนสู่การครอบครองของผู้จำนำก็ตาม ก็เป็นการเขียนเพื่อเลี่ยงกฎหมาย ซึ่งในการ ตีความแสดงเจตนานั้นให้ฟังถึงถึงเจตนาที่แท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษรตาม ประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 171 การที่ผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งเป็นผู้รับจำนำเครื่องจักรยอมให้ลูกหนี้ เข้าใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินจำนำ ย่อมเป็นการยินยอมให้ทรัพย์สินจำนำกลับคืนสู่ความ ครอบครองของผู้จำนำ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 769(2) แล้ว สิทธิจำนำของผู้ คัดค้านที่ 1 จึงระงับสิ้นไป

(ค) เมื่อมีการบังคับจำนำทรัพย์สินจำนำ

จำนำย่อมระงับไปเช่นเดียวกับจำนอง ตาม มาตรา 744(5) (6) เพราะเมื่อมี การบังคับจำนำโดยการขายทอดตลาด ผู้ซึ่งยอมได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ทำให้การครอบครอง ของผู้รับจำนำก็เป็นอันสิ้นสุดลง จำนำจึงระงับไปด้วย

4.3 ตัวอย่างสัญญาประกันหนี้ในอนาคตในปัจจุบัน

ปัจจุบันนั้นสัญญาประกันหนี้ในอนาคตมิใช่กันอย่างแพร่หลาย การที่สัญญาประกันหนี้ ระบุให้การประกันครอบคลุมถึงหนี้ดอกเบี้ยจากต้นเงินนั้น โดยสภาพแล้วก็ย่อมถือเป็นสัญญา ประกันหนี้ในอนาคตเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรณีดอกเบี้ยนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและ พหุศาสตร์ มาตรา 683 กรณีจึงไม่มีประเด็นตามกฎหมายแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วนั้น สามารถจำแนกสัญญาประกัน หนี้ในอนาคตตามมาตรา 681 วรรคสอง ที่มีใช้ในทางปฏิบัติออกได้เป็น 3 สัญญา ดังนี้

4.3.1 สัญญาค้ำประกันลูกจ้างเข้าทำงาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5720/2533 จำเลยที่ 1 เข้าทำงานเป็นพนักงานของโจทก์ใน ตำแหน่งพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยมีจำเลยที่ 2 เป็นผู้ค้ำประกันตามสัญญาค้ำประกันซึ่งมี ข้อความว่า "เมื่อจำเลยที่ 1 ได้เข้าทำงานในธนาคารแล้ว ภายหลังได้หลบหนีหายไป หรือได้ น้อ โกง ยักยอก หรือทำให้ธนาคารได้รับความเสียหาย หรือสูญเสียทรัพย์สินไม่ว่าด้วยประการใด ๆ จำเลยที่ 2 ตกกลางคืนใช้เงินให้แก่ธนาคาร" ตามหนังสือค้ำประกันดังกล่าวนี้ย่อมหมายถึงความ เสียหายที่โจทก์ได้รับอันเกิดจากการทำงานในหน้าที่ของจำเลยที่ 1 เท่านั้น เมื่อจำเลยที่ 1 เป็น พนักงานรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ดูแลความสงบและความปลอดภัยภายในธนาคาร ไม่มีหน้าที่ เกี่ยวกับการเงิน ดังนั้น การที่จำเลยที่ 1 หลอกหลวงให้ลูกค้ำของโจทก์ลงชื่อในใบถอนเงินและเป็นผู้ ถอนเงินไป ก็เป็นการกระทำส่วนตัวของจำเลยที่ 1 เอง ไม่ใช่การกระทำในตำแหน่งหน้าที่ของ พนักงานรักษาความปลอดภัย จำเลยที่ 2 ในฐานะผู้ค้ำประกันจึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ 2019/2545 สัญญาค้ำประกันระบุไว้ว่า เมื่อจำเลยที่ 1 เข้าปฏิบัติงานกับโจทก์แล้วภายหลังทำให้ทรัพย์สินของโจทก์สูญหาย หรือเสียหายด้วยประการใด ๆ ก็ดี น้อยโง่งหรือยกยอกก็ดี จำเลยที่ 2 ยอมรับชดใช้แทนจำเลยที่ 1 จนครบถ้วน การที่โจทก์ให้จำเลยที่ 1 ไปช่วยเก็บเงินจากลูกค้าให้แก่บริษัท ส. จำเลยที่ 1 เก็บเงินจากลูกค้าของบริษัท ส. แล้วไม่นำไปมอบให้แก่บริษัท ส. ดังนี้ จำเลยที่ 1 มิได้ทำให้ทรัพย์สินของโจทก์สูญหายหรือเสียหายและจำเลยที่ 1 ก็มีได้น้อยโง่งหรือยกยอกทรัพย์สินของโจทก์ จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันดังกล่าว การที่โจทก์ชดใช้เงินแก่บริษัท ส. แทนจำเลยที่ 1 จะถือว่าเป็นกรณีที่จำเลยที่ 1 ทำให้ทรัพย์สินของโจทก์สูญหายหรือเสียหายตามถ้อยคำในสัญญาค้ำประกันมิได้

4.3.2 สัญญาค้ำประกันผู้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ

คำพิพากษาฎีกาที่ 1056/2536 สัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 มิได้ระบุระยะเวลาที่จำเลยที่ 1 ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศและสัญญาค้ำประกันที่จำเลยที่ 2 ทำไว้กับโจทก์ก็มิได้ระบุเวลาที่จำเลยที่ 1 ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อเช่นกัน ฉะนั้น การที่จำเลยที่ 1 ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศเป็นเวลา 2 ปี ครบแล้วโจทก์ได้อนุมัติให้จำเลยที่ 1 ศึกษาต่ออีกเป็นเวลา 4 ปีเศษ โดยมีได้แจ้งให้จำเลยที่ 2 ทราบ และจำเลยที่ 2 มิได้ยินยอมในการที่โจทก์อนุมัติให้จำเลยที่ 1 ศึกษาต่ออีกนั้น แม้จะเป็นภาระหนักขึ้นแก่จำเลยที่ 2 ผู้ค้ำประกันแต่ก็ไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงในสัญญาและเป็นคนละเรื่องกับการที่เจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ จำเลยที่ 2 ผู้ค้ำประกันจึงไม่หลุดพ้นจากความรับผิด จำเลยที่ 1 ผิดสัญญาต่อโจทก์จะต้องคืนเงินเดือนเงินเพิ่มช่วยค่าครองชีพที่ตนรับไปให้โจทก์เป็นเงิน 161,863.96 บาทและต้องเสียเบี้ยปรับอีกเท่ากับเงินทั้งหมดที่รับ ไปกับจะต้องเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี สำหรับเงินต้นรวมกับเบี้ยปรับตามสัญญาด้วยนั้น เบี้ยปรับและดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นข้อสัญญาที่ระบุความเสียหายหรือความรับผิดในการที่จำเลยไม่ชำระหนี้ไว้ล่วงหน้าเมื่อศาลเห็นว่าเบี้ยปรับสูงเกิน ส่วนศาลก็มีอำนาจลดลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 383 และเมื่อกำหนดเบี้ยปรับเป็นค่าเสียหายจำนวนพอสมควรแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องให้ค่าเสียหายเป็นดอกเบี้ยอีก

คำพิพากษาฎีกาที่ 1878/2539 เงินทุนของรัฐบาลมาเลเซียซึ่งจำเลยที่ 1 ได้รับโอนตรงจากประเทศมาเลเซียเป็นเงินทุนของการให้ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาลและถูกควบคุมดำเนินการ โดยทางราชการตามระเบียบมิใช่เป็นเรื่องจำเลยที่ 1 ได้รับทุนเป็นส่วนตัวและทุนดังกล่าวเป็นทุนที่รัฐบาลต่างประเทศมอบให้รัฐบาลไทยเพื่อส่งข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรมทั้งนี้ไม่ว่าทุนนั้นจะจ่ายผ่านกระทรวงหรือจ่ายให้ผู้รับทุนโดยตรง กรณีที่จำเลยที่ 1 ผิดสัญญาเกี่ยวกับการใช้

ทุนความเสียหายดังกล่าวเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นระหว่างจำเลยที่ 1 ปฏิบัติราชการอยู่และอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบตามสัญญาจำเลยที่ 3 จะต้องรับผิดชอบ

4.3.3 สัญญาประกันการเบิกเงินเกินบัญชี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3429/2542 แม้จำเลยผู้กู้เบิกเงินเกินบัญชีได้จดทะเบียนจ้างอง
 ทรัพย์จ้างองให้ไว้แก่โจทก์ก่อนเปิดบัญชีเดินสะพัดและทำสัญญาผู้เบิกเงินเกินบัญชีก็ตาม แต่
 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 681 วรรคสอง บัญญัติว่า หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไข
 จะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนึ่งนั้นอาจเป็นผลได้จริง ก็ประกันได้ และมาตรา 707 บัญญัติว่า
 บทบัญญัติมาตรา 681 ว่าด้วยคำประกันนั้น ท่านให้ใช้ได้ในการจ้างอง อนุโลมตามควรดังนั้น
 สัญญาจ้างองซึ่งเป็นหนี้อุปกรณ์จึงสามารถประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีซึ่งเป็นหนี้ในอนาคตได้
 สัญญาจ้างองย่อมไม่ตกเป็นโมฆะ